धनकुटा नगर, स्वच्छ, सुन्दर समुन्नत सहर

धनकुटा नगरपालिका
धनकुटा

लैङ्गिक हिंसा रोकथाम तथा प्रतिकार्यका लागि

एकीकृत सेवा पहुँच परियोजना

लैङ्गिक हिंसा विरुद्ध महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेवीका

र

स्वास्थ्य आमा समूहका अध्यक्षहरुको

क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रमको प्रतिवेदन

मिति २०८२ पौष २०-२३

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

SPF STATE AND PEACEBUILDING FUND

लैङ्गिक हिंसा रोकथाम तथा प्रतिकार्य परियोजना
कार्यान्वयन ईकाई, धनकुटा नगरपालिका
धनकुटा

कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन

लैंगिक हिंसा रोकथाम तथा प्रतिकार्यका लागि एकीकृत सेवा पहुँच परियोजना
लैंगिक हिंसा विरुद्ध महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरू र स्वास्थ्य आमा समूहहरुका अध्यक्षहरुको क्षमता अभिबृद्धि कार्यक्रम

तयार गर्नेः खिन्द्र अधिकारी — केश म्यानेजर

२०८२/०९/२५

१. परीचय (General Information)

कार्यक्रम शीर्षक	लैंगिक हिंसा विरुद्ध महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूका लागि क्षमता अभिबृद्धि कार्यक्रम
मिति	२०८२ साल पौष २० र २३ गते (दुई सिफ्ट)
स्थान	धनकुटा नगरपालिकाको सभाहल, धनपा ५, धनकुटा
आयोजक	लैङ्गिक हिंसा रोकथाम तथा प्रतिकार्यका लागि एकिकृत सेवा पहुँच परियोजना, PIU, धनकुटा नगरपालिका
सहजकर्ता	दशरथ राई, सिताराम गौतम, राजु गुरागाई, रत्न जिमी, सरिता मगर, प्रेम प्रसाद निरौला, सुमना तिम्सिना, डा.आयुष श्रेष्ठ, रमेश श्रेष्ठ, किशोर तामाङ्ग, कविता अधिकारी
साझेदारी (भएमा)	नभएको
कार्यक्रमको प्रकार (तालिम,अभीमुखीकरण, कार्यशाला, परामर्श)	तालिम कार्यक्रम

२. कार्यक्रमको उदेस्य/एजेण्डा (Event Objective/Agenda)

- धनकुटा नगरपालिका क्षेत्रमा संचालन भईरहेको लैंगिक हिंसा रोकथाम तथा प्रतिकार्यका लागि एकीकृत सेवा पहुँच परियोजनाको सम्बन्धमा महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरुलाई अभिमुखीकरण गर्ने;
- लैङ्गिक हिंसा सम्बन्धी विषय बस्तु, र प्रभावित केन्द्रित दृस्टीकोण (Survivors Centered Approach) मा मामला व्यवस्थापनको प्रक्रियाका बारेमा जानकारी गराउँने।
- प्रभावित केन्द्रित दृस्टीकोणमा मामला व्यवस्थापनमा मनोसामाजिक परामार्श सेवाको आवश्यकता, महत्व र प्रक्रियाका बारेमा जानकारी गराउँने।

३. कार्यक्रममा सहभागीहरुको विवरण (Participants Information)

धनकुटा नगरपालिका क्षेत्रमा लैङ्गिक हिंसा रोकथाम तथा प्रतिकार्यका क्षेत्रमा अग्रपङ्तिमा रहेर कार्य गरिरहेका महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयमसेविकाहरु र स्वास्थ्य आमा समूहहरुका अध्यक्षहरुको सहभागीता रहेको थियो ।उक्त कार्यक्रममा भएको उपस्थितिको विस्तृत विवरण अनुसुची-२ मा प्रस्तुत गरिएको छ । सहभागीहरुको लैङ्गिक खण्डीकृत तथ्यांक देहाय अनुसार रहेको छ ।

सहभागी विवरण	संख्या	प्रतिशत
महिला	८३	१००
पुरुष	०	०
अन्य (यौनिक अल्पसंख्यक)	०	०
जम्मा	८३	८३
कूल सहभागि	८३	१००
दलित	०	०
जनजाती	३१	२५.७३
ब्राम्हण/क्षेत्री	५२	७४.७७

४. कार्यक्रमको निष्कर्ष (Event Summary)

यस क्षमता विकास तालिम कार्यक्रममा सहभागी केन्द्रित विधी अन्तर्गत निम्न लिखित विधिहरू अपनाईएको थियो ।

- सहभागीहरुको काम र अनुभव आदानप्रदान गरिनेछ।
- बिषयबस्तुप्रति सहभागीहरुको बुझाई मापन गर्न तालिम पूर्व र पश्चात मूल्यांकन गरिनेछ।
- सहभागीहरुबीच अन्तक्रियात्मक तरिका अपनाई सिक्ने वातावरणलाई तयार गरिनेछ।
- लैङ्गिक हिंसा सम्बन्धी अवधारणा, लैङ्गिक हिंसाका कारण हुने वा हुन सक्ने परिणाम नेपालमा यसको अवस्था, न्यूनीकरणमा भईरहेको प्रयास र चुनौतीहरु बारे छलफल,
- प्रभावित केन्द्रित दृस्टीकोण (survivor Centric Approach) बारे प्रस्तुति,
- परियोजना अन्तर्गत बनाइएका लैंगिक हिंसा सम्बन्धी सामाग्रीहरुको प्रयोग,
- समूह गतिविधिहरू बढाउन खेल र अन्तरक्रिया विधिहरू,
- विभिन्न सत्रहरूको छलफलबाट लैङ्गिक हिंसा न्यूनिकरण सम्बन्धी कार्यहरूका लागि ख्याल गर्नुपर्ने बुँदाहरूको सूचि र प्रस्तुतीकरण।

सहभागीहरूले लैंगिक हिंसाबारे व्यवहारिक तथा सैद्धान्तिक क्षेत्रमा थप ज्ञान सीप प्राप्त गरेकाछन् सहभागीहरुको विषय बस्तुको ज्ञान कस्तो छ र तालिम दिईसकेपछि त्यसमा कति ज्ञान सीप थप भयो भनी पत्ता लगाउन तालिम शुरु हुन भन्दा अघि विषय बस्तु सम्बन्धी १२ वटा बहुबैकल्पिक उत्तर आउने प्रकारका प्रश्नहरु राखेर प्रि-टेष्ट र तालिम सम्पन्न पश्चात पोष्ट टेष्ट गरिएको थियो जसको नतिजा देहाय अनुसार प्राप्त भएको छ । टेष्टमा प्रयोग गरिएका प्रश्नपत्र अनुसुची २ मा दिईएको छ ।

पोष्टटेष्ट नतिजा विश्लेषण

सोधिएको प्रश्न संख्या	आएको अंक	अंक ल्याउने संख्या	गलत उत्तर
१२	१२	५	०
१२	११	२१	१
१२	१०	३५	२
१२	९	१०	३
१२	४	५	८
१२	३	३	९
१२	२	३	१०
१२	१	१	११
१२	०	०	०
	जम्मा	८३	

प्रि टेष्टनतिजा विश्लेषण

सोधिएको प्रश्न संख्या	आएको अंक	अंक ल्याउने संख्या	गलत उत्तर
१२	११	१	१
१२	१०	२	२
१२	९	११	३
१२	८	२१	४
१२	७	२२	५
१२	६	१३	६
१२	५	६	७
१२	३	४	१०
१२	२	३	९
	जम्मा	८३	

५. मुख्य सिकाई र अबको बाटो (Key Takeaways and Next Steps)

- लैङ्गिक हिंसा सम्बन्धमा धनकुटा नगरपालिकाले पहिलो पटक महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविका र स्वास्थ्य आमा समूहहरुका अध्यक्षहरुको सहभागितामा तालिम सञ्चालन भएको हुनाले सहभागिहरु सक्रिय सहभागी भएको ।
- प्रिटेष्ट र पोष्ट टेष्ट सहभागीका लागि नौलो विषय भएकाले सहभागीको परीक्षण र तालिमको उपलब्धी जाँच गर्न धेरै राम्रो विधि हुने ।
- तालिमका सहजकर्ताहरु र प्रस्तुतीकरण सहभागीहरुको मुल्याङ्कनमा प्रभावकारी देखिएको र आधारभूत विषय समेटैर सहभागीहरुलाई कार्यपत्र उपलब्ध गराएकाले आगामी दिनमा काम गर्न र नतिजा निकाल्न सजिलो हुने भएको ।
- महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरु र स्वास्थ्य आमा समूहहरु मार्फत बस्तिको आधारभूत तह सम्म लैंगिक हिंसा रोकथामका लागि सचेतना विस्तार हुनुका साथै आगामी दिनमा समुदाय स्तरबाट लैंगिक हिंसा प्रभावितहरु सेवाकालागि आउने।

६. अनुसुचीहरु (Annexes)

अनुसुची-१

६.१ तालिम कार्यक्रमको विषय वस्तु Agenda/Content of the Event

क्र.सं.	प्रशिक्षणको विषय वस्तु	समय तालिका	सहजकर्ता
१	पहिलो दिनः सहभागीहरुको आगमन र विहानको खाजा	०८:००-०८:३०	सहभागीहरु
२	**उद्घाटन सत्रः** सहभागीहरुको नामदर्ता, परिचय, स्वागत तथा कार्यक्रमको उद्देश्यमा प्रकाश र उद्घाटन मन्तव्य साथ सत्र विसर्जन ।	०८:३०-०९:००	महिला तथा बालबालिका उपशाखा प्रमुख, प्रमुख, उपप्रमुख र प्रमुख प्रसाशकीय अधिकृत
३	तालिम पूर्व मुल्याङ्कन प्रश्नावली भर्ने, नियम, अपेक्षा संकलन	०९:००-०९:१५	सहभागीहरु
४	लैङ्गिक हिंसा रोकथाम तथा प्रतिकार्यका लागि एकिकृत सेवा पहुँच परियोजनाको परिचय — प्रभावित केन्द्रीत दृस्टीकोण	०९:१५-०९:४५	GBV Specialist
५	लैङ्गिक हिंसा सम्बन्धी आधरभूत कारणहरु गुणस्तरीय गर्भपतन र अपर्झट प्रयोग गर्न सकिने गर्भ निरोधक साधनहरु	०९:४५-११:१५	मुख्य सहजकर्ता
६	**चिया विश्राम**		
७	लैङ्गिक हिंसा सम्बन्धी अवधारणा, आधारभूत कारण र नेपालमा यसको अवस्था —(समुह कार्य — लैंगिक हिंसा, एक रुखको मध्यमबाट)	११:१५-१२:४५	मुख्य सहजकर्ता
८	**दिउँसोको खाना**	**१२:४५-१३:००**	
९	लैङ्गिक हिंसा सम्बन्धी संवैधानिक एवं कानुनी व्यवस्थाहरु	१३:०० -१४:३०	मुख्य सहजकर्ता
१०	प्रभावित केन्द्रित केस व्यवस्थापन, प्रक्रिया र सेवाहरु	१४:३० — १६:००	मुख्य सहजकर्ता
११	**समिक्षा तथा पहिलो दिनको कार्यक्रम समापन**	१६:००-१६:१५	
१२	सहभागीहरुको आगमन र विहानको खाजा	०८:००-०८:३०	सहभागीहरु
१३	मनोसामाजिक, समस्या, लक्षण, समस्या समाधानका उपाय र स्वहेरचाह	९:०० — १०:३०	मुख्य सहजकर्ता
१४	साईवर अपराध, लागुपदार्थ दुर्व्यासन एवं आत्म हत्या न्यूनिकरण	१०:३० — १२:००	मुख्य सहजकर्ता
१५	**दिउँसोको खाना**	**१२:००-१३:००**	

१६	OCMC बाट प्रवाह हुने सेवा र उक्त सेवालिने प्रक्रिया	**१३:०० — १२:००**	मुख्य सहजकर्ता
१७	समुह कार्य —महिला स्वास्थ्य स्वयंसेवीहरुले दैनिक वा साप्ताहिक रुपमा समुदायमा जाँदा, देखेका, सुनेका वा भोगेका लैङ्गिक हिंसा सम्बन्धी घटनाहरुलाई सेवा दिदा भोग्ने गरेका चुनौति र उपायहरू सम्बन्धी सामुहिक छलफल (५ समुहमा बिभाजन)	१०:३०— १२:००	मुख्य सहजकर्ता
१८	**तालिमको समापन**	**१५:०० — १५:४५**	महिला तथा बालबालिका शाखा प्रमुख

अनुसुची-२

६.२ प्रिटेष्टमा प्रयोग गरिएका प्रश्नपत्र (Questionnaire of pre-test and post-test)

लैंगिक हिंसा रोकथाम तथा प्रतिकार्य सम्बन्धमा क्षमता अभिबृद्धि कार्यक्रममा सहभागीहरुका लागि पूर्व परीक्षण र उत्तर परीक्षण (Pre-test and Post test) को प्रश्नावली *समय १० मि.*

सहि उत्तरमा रेजा लगाउनु होला ।

१. हाम्रो मानव समाजमा लिङ्ग भन्नाले के बुझिन्छ ?

क. पुरुष ख. महिला र पुरुष ग. महिला पुरुष र यौनिक अल्पसंख्यक

२. लैङ्गगिकता भनेको के हो ?

क. प्रकृतिले बनाएको भूमिका ख. समाजले बनाएको महिला,पुरुष तथा यौनिक अल्पसंख्यकको भूमिका

ख. सरकारले बनाएको जातजाती अनुसारको भूमिका

३. लैङ्गिक हिंसा भन्नाले के बुझ्नु हुन्छ ?

क. घरेलु हिंसा ख. महिला हिंसा ग. लैङ्गिकताको आधारमा गरिने भेदभाव/हिंसा

४. लैङ्गिक हिंसाका प्रकारहरु के के हुन ?

क. शारिरीक हिंसा ख. सामाजिक/मनोबैज्ञानिक हिंसा ग. आर्थिक हिंसा घ. माथिका सवै

५. लैङ्गिक हिंसाबाट पीडित भएपछि देखिने सम्भावित परिणामहरू के के हुन् ?

क. शारीरिक चोटपटक ख. मानसिक रोग ग. एक्लोपना घ सवै

६. लैङ्गिक हिंसा सधै पुरुषले महिलामाथि गर्छन्।

क. ठीक ख. गलत

७. यस्तो हिंसा न्यूनीकरणका लागि रोकथामका उपाय के हुन सक्छ ?

क. समुदाय सचेतीकरण ख. पिडकलाई कानुनी कारवाही गर्ने ग. परम्परागत कुरितिहरु हटाउने

घ.लैङ्गिक समानता प्रवर्दन गर्ने ङ. यस क्षेत्रमा काम गर्नेहरुको क्षमता विकास गर्ने च. सवै

८. पीडित केन्द्रित दृष्टिकोण भनेको के हो ?

क. पिडितको सुरक्षा र अधिकार ख. पिडकको अधिकार ग. राजनीतिक संरक्षण

९. नेपालमा लैङ्गिक हिंसा पीडितहरूका लागि मुख्य रेफरल मार्गहरू कहाँ हुन सक्छ ?

क.एकद्वार संकट व्यवस्थापन केन्द्र र प्रहरी ख. औषधी विभाग ग. गैसस घ. न्यायीक समिति

१०. पुरुषत्व पुरुषमा र नारीत्व महिलामा हुन्छ ।

क. सहि, ख. गलत, ग. थाह छैन

११. पुरुष संजालले गर्नु पर्ने काम के हो ?

क. महिला हिंसाको बारेमा वकालत गर्ने, ख. महिला हिंसाको मात्र कुरा भयो अब पुरुष हिंसाको बारेमा पैरवी गर्ने, ग. लैङ्गिक हिंसा अन्त्यका लागि अग्रसर हुने,

१२. लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक तलका मध्ये कुन हो ?

क. पुरुष समलिङ्गी, ख महिला समलिङ्गी, ग. अयौनिक घ. सवै

अनुसुची-३

६.३ कार्यक्रम सम्बद्ध फोटोग्राफहरु Photos and Supporting Materials (Attach photos with captions)

महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरु तालिम पश्चात	तालिममा समूह कार्यको प्रस्तुती राख्नु हुँदै सहभागि
तालिम शुभारम्भका क्रममा मन्तव्य राख्दै प्रमुख श्री चिन्तन तामाङ्ग	तालिमका सहभागिहरु

समूह कार्यमा ब्यस्त सहभागीहरु	समूह कार्यमा ब्यस्त सहभागीहरु
तालिम शुभारम्भका क्रममा मन्तव्य राख्दै प्रमुख श्री चिन्तन तामाङ्ग	तालिमका सहभागिहरु

सामूहिक तस्विर खिचाउदै सहभागीहरु	छलफलमा ब्यस्त सहभागीहरु
तालिमका सहभागीहरु	उपमेयर सहित परियोना फोकल पर्सन र परियोजना टिम